

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Ember tervez, Isten végez!

— Amerikai elbeszélés. —

Staacke J.-től.

Mintegy ötven évvel ezelőtt ott, a hol most a virágzó, habár nem nagy Bryantville várost találjuk, 20 mérföldnyire dél felé az Ohio folyótól, Kentuckyban, csak egy magányos, de terjedelmes faház állt. Mint akkoriban valamennyi lakház azon a tájon, úgy ez is faragatlan fatörzsekből építve és egyemeletes volt; az épület két oldalán nagy, ormótlan kémények emelkedtek, és közepén nyitott, deszkával kerített folyosó volt. A ház szobáinak nem voltak ablakai, csak szelelő-nyílásai itt-ott a falba alkalmazva, de ezeken igen csekély napfény hatolt be. Az ajtók, nehéz tölgyfa-palánkból, nem voltak sem izlésteljesek, sem szépek; bizonyára inkább az oltalomra, mint díszre és művészi ügyességre kellett ügyelni. A kerítés, mely e lakot környezé, szintén csak a védelem és biztonság tekintetéből volt csinálva, mert erős, mélyen a földbe vert cölöpökből és palánkból volt összeállítva, melyek fenn hegyesre valának vágva; csak egy bejárás volt ebben, mely nehéz, erős deszkákból készített kapuból állt.

Ezen háznak s a környező földeknek

és réteknek birtokosait két család képezé; Bryant ur csak kevéssel azelőtt költözött oda Bostonból nejével és egy két-éves fiával, míg a másik birtokos, Duffe ur, már régebben letelepedett itt és egy közös barátal, a vadász Kentonnal, szép darab erdőt kiirtott, kertet csinált, és egy darab kukoriczaföldet is bekerített. Már néhány darab marhát is szereztek volt, s mindenkeelőtt az volt feladatuk, hogy a lakást és környezetét az indiánok netalán előfordulható támadásai ellen biztosítsák.

Ámbár ezen telepítvény környezete egy idő óta csak keveset szenvedett az indiánok rabló-támadásai által és lakosai gyorsan szaporodtak, mégis bármikor ki volt téve a vörös harcosok kóbor csapatai megrohanásának. A telepítvényesek e szerint kénytelenek voltak tapasztalt határszéli katonákat és kémeket tartani zsoldjukban és alkalmazni, kik az egész vidéket átkutatták és azonnal hirt adtak, ha egy mokkaszinnyomot (indián saru) a határon belül fel-födöztek.

Mr. Kenton egyike volt a legmegbízhatóbb és legvakmerőbb kémeknek; puskájával vállán és hű kutyája, Bang kíséretében, idejének legnagyobb részét az erdőkben tölté; gyakran több napi, sőt heti utazáso-

kat is tett, s messze túlhaladt a telepítvény határain. A vadász néha Bryant ur fekete szelgáját, Tituszt is magával vitte vándorlásaira, s ez is igen használható kémme képezte ki magát egy olyan tapasztalt ember tanítása és vezénylete alatt.

Elbeszélésünk kezdetén a vadász és Titusz éppen visszatértek volt egy kirándulásból, melyet az indiánok birodalmába tettek. De midőn ott mindent békében és támadásra semmi készülletet sem találtak, ismét visszatértek a telepítvényre.

A faház lakói Duffe ur szobájában gyűltek össze. Bryant ur magas, csinos, mintegy 35 éves férfi volt, halvány arczzsine és fehér kezei bizonyíták, hogy még nem régóta erdei telepítvényes, míg öltözete arra mutatott, hogy igazi bakwoodman (erdei telepítvényes). Szürke kabátot viselt, melyet otthonn-szött kelméből varrtak; ez majd térdig ért és sötétszinü rojttal volt szegélyezve. Nadrágja hasonló kelméből volt s derekát fekete bőröv szorítá, melyen fehér csat volt. Neje, Coma asszony, a mint őt a többiek rendesen nevezték, mert az volt keresztneve, mellette ült a kandalló tűzénél; gyöngéd, halvány nő volt, sötét hajának vastag fonadékai környezék nemes vonásu arcját, melynek azonban kissé bús, komoly kifejezése volt. Rajta is meglátszék, hogy nem született egy faházban, minden polgárosultságtól távol; keskeny, finom lábai inkább fényes terem lágy szőnyegét taposták, mint az irtványok rögös talaját. Őlében gyönyörű, mintegy két-éves fiucska pihent, kinek sötét fürtjeit magas homlokából hátrasimítá, s az anya boldog mosolyával nézett le gyermekére.

Duffe ur, ki a szobának egy távoli sarkában löfegyverét tisztította, mintegy 40 éves férfi, sovány, közép nagyságu volt, nem szép, de kedves arczzsal, mely a szívjóság jellegét viselé; az ő öltözete is hasonló volt Bryant uréhoz. Neje, egy csendes, kicsi, de mindig derült, megelégedett, egyszerű és szorgalmas asszonyka, nagy becsesl birt a telepítvény lakói előtt, mert a ház lakói az ő fáradságának köszönheték a házi kényelem nagyobb részét, és a ruha is, melyet viseltek, az ő ügyességének eredménye volt. Duffe asszony nem is henyélt soha, most is gyorsan forgott a rokka szorgos lába és

keze alatt. Mr. Kenton, a két telepítvényes barátja, hü képe volt egy valódi vadásznak és kémnek; közép nagyságu, izmos természetű férfi, kiben az erő ügyességgel párosult. Arczzvonásai megelégedett, szeretetreméltó kedélyt árultak el; ő erőlelkű, bátor férfi volt, ki az erdőt szerette s legboldogabb volt, ha annak árnyában bolyonghatott az indiánok nyomait keresve, vagy ha hü kutyájával valami magányos rejtekben lesbe állhatott.

— Ne beszéljen már azokról a borzasztó indiánokról, — szakítá félbe mrs. Coma a vadászt, ki annyira tűzbe jött vala, miszerint oda nyilatkozott, báresak mutatnák magukat azok a vörösbőrűek, nagy kedve lenne velök megverekedni; — hogy is kívánhatja, mr. Kenton, — folytatá aggódó pillantást vetve alvó gyermekére, — a vörösbőrűeket közelünkben látni?

— Soh'se féljen, mrs. Coma, — mondá a kém, nyájas tekintetet vetve rá és gyermekére. — Az indiánok sohasem voltak békésebbek, mint most, s azt is tudja, hogy én egy indiánt husz mértföldnyi távolságban sem türök meg telepítvényünk terén.

— Ezen biztatása engem nagyon megnyugtató, mr. Kenton, — felelé az ifjú nő, — mert megvallom, reszketek azon gondolatnál, hogy gyermekem az indiánok hatalmába kerülhetne.

— Az lehetetlen! — kiáltá Kenton hevesen. — Mig mr. Bryant, mr. Duffe, Titusz és én itt vagyunk, az teljes lehetetlenség!

A gyermek atyja is örvendett a merész határőr ezen biztatásának, és neje megelégedetten mosolygott, mert tökéletesen bizott az ő bátorságában és éberségében. Felállva üléséről, mondá:

— Jöjjön most mr. Kenton, fiamat le kell fektetnem, s ön ez alkalommal megnézheti, hogyan diszította fel ágyát férjem és mr. Duffe ama szép szörméssel, melyeket ön, bátorsága és — ügyessége által számunkra szerzett.

Mr. Bryant neje intésére meggyújtotta a vad méhek viaszából készített gyertyát, s előre ment a nyitott folyosón át, mely a két szobát elválasztá; Coma, alvó gyermekével karján gyorsan követé őt, mig a vadász lassan lépdelt utánok. Mrs. Bryant letette a fiut egy kis, négyszögletes ládába,

mely puha, hajlékony bőrökkel volt kirakva, meleg takarót vetett rá fekete szőrméből, s a fiu fehér-piros arcza gyönyörűen vette ki magát sötét környezetében.

— Ugy-e, kedves? — kérde egy pillanattig megállva a boldog anya. — S milyen szép ágya van! Lány és drága, elég jó lenne egy herceg számára is!

— Szép! — suttogá mr. Bryant.

— Gyönyörű! — szóla a vadász sugárzó szemekkel.

— Aztán nézze meg csak a szobát, mr. Kenton, milyen csinos és kényelmes az, — folytatá a fiatal nő a tüzet megigazitva, s aztán mosolyogva mutatott a talajra és falakra.

— Olyan csinos ez mind, mintha csak magam rendeztem volna, — felelé Kenton elégületen. — Szeretném, ha édes atyja láthatná, milyen jól rendeztük be magunkat a távol nyugaton!

Az ifju nő arcát bús árny borítá atyja említésére. De csakhamar erőt vett felindulásán s kérde: — Nemde, ez drága szőnyeg, s nézze csak a falakat, aztán üljön ezen támlányba, mr. Kenton, milyen puha és kényelmes az!

— Valóban! — viszonzá a vadász leülve s körültekintve. — Egy királynőhöz illő. Igen, minden nagyon fényes!

És valóban sajtáságos volt e szobának díszítése és berendezése. A talajt bivalybőr-szőnyeg takará s a falakat öz és dámvad bőrei. Az ágyat puha, tarka gazella-bőrökből készített függöny környezé, s pármáit drága, puha szőrmék pótolák. A székek és zsámolyok különféle bőrrel voltak behuzva. Két óriási dámvad szarvai, melyek a kandalló fölött díszlettek, fegyverfogásnak szolgáltak, ott függött mr. Bryant bizonyos találó puskája is.

— Akármilyen legyen, ha ez nem ér többet valamennyi szobánál, a melyet valaha láttam! — kiáltá a vadász egy kis szünet után, vizsga tekintettel körülnézve.

— Jobb otthont és hivebb barátokat nem is kívánok soha, mint a milyenekkel most birunk! — mondá mr. Bryant meghatva, s megszorítá Kenton kezét. — Csak a borzasztó indiánokat tartsa távol tőlünk; — esde az ifju nő.

— Legyen nyugodt, mrs. Bryant, —

felelé a vadász. — Ugy hiszem, a vörösbőrűek készülnek vadászterületüket elhagyni s nem fognak minket többé nyugtalanítani. De még egy ideig folytatom örökösömöt, ámbár remélem, e tájon nem látok többé soha mokkaszin-nyomokat. De jó éjt! — tevé hozzá felkelve. — Bezárom a kaput s aztán lefekszem én is.

— Jó éjt! — viszonzá mr. Bryant. — De minek fárasztja magát a kapuval, hiszen semmi veszely sincs közelünkben.

— De azért mégis jobb, ha a kapu be van csukva, — szóla az ovatos kém.

— Igaza van, mr. Kenton, — s mosolyogva nézett a vadász után, midőn a szobát elhagyá.

(Folyt. köv.)

Be szép a reggel . . .

Be szép a reggel, midőn a munkás
Munkára kél,
Midőn a zöldben, a harmatkönyben
Mogrezzen lágyan a falevél.

Ugy zajlik szívem; örömmámorban
Enyém a föld.
A madár dala, lelkem tavasza
Ujabb, lelkesebb álmokra költ.

S midőn a réten tovább haladva
Nézem a tájt,
E nagyszerűség, festői tájkép
Odázza tőlem egykor mi fájt.

S felhangzik szépen egy-egy vidám dal,
Mely lelkesít . . .
Arató lányok, ah, ha tudnátok,
Mily boldogító énektek itt?

Hiszen az ég is irigyen nézi,
S elkomorul;
Csak szürke fényben, kopott mezében
Néz alá a nap felhők alul.

S vidámak vagytok mégis ilyenkor,
E reggelen,
A mely borúval, mint a szív búval,
Nem roggelt, hanem éjt terem.

Vigadjatok csak, most is reggel van,
Éj még jöhet;
Örüljétek még, az élet kincsét
Addig szedjétek, míg csak lehet!

Pethes Géza Aladár.

Egy este Horkay bácsinál.

Igaz történet.

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

A házigazda lámpát gyújtott, azután pedig, tisztességes emberek módjára: „engedelmet“ kérve, néhány pillanatra elhagyta a szobát.

Bizonyosan azt jelentette meg, hogy „vendég lesz vacsorára.“ Ugy bizony, vendég, a ki meg akarja látni, mivel táplálkoznak a jó Isten árvái, az anyátlan, apátlan gyermekek, de a kiknek mégis adott a jó Isten egy jólelkű, közös édes apát, a kit Horkay bácsinak hívnak?

Nemsokára terítve lett az asztal, két személyre. Két nagyobbacska árva fiu végezte az asztalterítést, kik igen ügyesen törölgették sorban a szép fehér tányérokat. A vacsorát is ők hozták fel, Horkay bácsi pedig egy palaczk jóféle vörös bort tett föl az asztalra.

De milyen vacsora volt az.

Legalább is herezegi egy árva-házban, hol a bentlakók szegénységénél csak a szeretetük nagyobb

-- Lássunk hozzá, — mondta a házi gazda. — Nagy urnak csekélység biz ez, de Horkay bácsinak — pompás.

No hát jól van, lássunk hozzá. Nem sok biztatás kell az embernek, mikor éhes, s azt mondják, hogy üljön a terített asztalhoz, melyre háromféle ételt hoztak egyszerre, hogy ne kelljen a kis „tálnokmesterek“nek többször fel- s leszaladgálni az emeletre vivő lépcsőkön, melyek fölött Horkay bácsi szobája volt.

— Mi már így szoktuk ezt, — folytatá a kadenciás árvaatya, elégedett mosolygással tekintve reám, s mintegy ezt fejezve ki tekintetével: „itt van az eleje is, meg az utója is, tessék egyék, nem lesz egyéb!“ — Tessék szedni!

Először is tejfölös csirkepörkölt. Ah, ez pompás eledel. Különösen — kovászos ugorkával.

Horkay bácsi váltig kínálgatott.

— Tessék! . . . még azt a czombocskát. Igen jóízű, nemde? Az „anyuka“ pompásan főz. Jó, áldott lelkű asszony! ugy szereti ezeket a szegény árva gyermekeket velem együtt, mintha tulajdon édes gyermekei lennének . . . No még ezt az egy darabkát, ne maradjon ott magában . . .

Bizony nem is maradt ott. Az utolsó husdarabot szépen megosztottuk egymással, hogy szép idő legyen másnapra. (Hánem hát azért még sem lett szép idő, mert ugyancsak makranczos szél fujdogált egésznap!)

Azután jött a — turós csusza.

Királyi eledel, még pedig irult-pirult tepertővel.

„No, ha ilyen ételekkel élnek a szegény árvák, akkor már csakugyan jó dolguk van ebben az árvaházban,“ — szóltam én nem kis megnyugvással azon, hogy a szegény, szülötlen árvákat sem vetik meg s hanyagolják el a jószívű emberbarátok, hanem táplálják, ruházzák, oktatják őket. Jó ételekkel táplálják, tisztességesen ruházzák, s szelid szeretettel oktatják.

Milyen jó az Isten! Nem hagyja el a jókat és az ártatlan árvákat, kiknek nincsen más gondviselőjük, mint az, kit a jó Isten küldött az ő számukra, hogy ne legyenek elhagyatva abban a nagy pusztaságban, a mit úgy hívnak, hogy élet, s ne bolyongjanak céltalanul, fájdalmasan keseregve abban a nagy pusztaságban, hanem legyen egy kis hajlékuk, hol álomra hajthassák szegény árva fejcskéiket, s egy templomuk, hova imádkozni járhatnak, a szeretet és könyörületesség templomába.

Milyen jó az Isten! A jóknak csak jót ad. A tiszta lélek bizik is ő benne, csak a gonosz retteg büntető hatalmától.

(Folyt. köv.)

Gyermek-dalok.

I.

Pávasziget.*Dallam: Falu végén egy kis ház.*

Tó közepén kerek föld,
Télen fehér, nyáron zöld,
Kis ház a hidra véggel,
Tele mindig vendéggel.

Ez a páva szigete,
Ugy-e, hogy ismered te?
Ismerni kell valóban
Mindon kis részt e honban.

II.

Hattyú.*Dallam: Falu végén egy kis ház.*

Városligeti tóba'
A kisebbik folyóba'
Vannak szép fehér hattyúk,
De így ne értsd, hogy: „hat tyúk.“

Csendesen ott uszkálnak,
Fel onnan soh'sem szállnak,
És estére bemennek
Szobájokba s pihennek.

Hogyha Pestre vetődöl
És majd ottan időzöl,
Jó móddal tévén szerit,
Vigy egy csomó kenderit.

Hintsd oda a hattyúknak,
Mint szülőd honn a tyúknak,
Meglásd, szivesen veszik,
Nyakhajlongva megeszik.

És midőn te ezt tetted,
Jutalmát már elvetted,
Mert a haza madarát
Tartottad jól, kis barát,

III.

Gépgyár.

Én Pesten a mult nyárban
Voltam egy szép gépgyárban,
Sokat láttam, hej sokat,
Gépeket s munkásokat.

Gőz hajtja a gépeket,
S kéz vezényli ezeket,

Ugy gyalulják a vasat,
Beöntik, ha elhasad.

Eke, kasza, kapáló,
Szecskavágó, daráló,
Szóró, aztán csépelő
Itt mind gyorsan jó elő.

Megvallom, hogy jól esett
Szétnézni egy keveset,
De az esett legjobban,
Hogy ily sok van honomban.

Hiszem is jó Istenem,
Hogy felvirul nemzetem.
„Magyarország lesz, nem volt!“
Legyen áldott, ki így szólt.

Horkay Bácsi.

Arany-Liszka és Lajhár-király.

— Mese. —

Volt egyszer egy kis leány, és annak olyan kék szeme volt, mint a nefelejcs, és valóságos arany-szőke haja. Ezért elnevezték őt Arany-Liszkának. A míg kicsi volt, szerette is őt az egész világ, mert nyájas kis portéka vala. De midőn nagyobb lett és iskolába járt, tanítóinak csak boszuságot és bajt szerzett, mert semmit sem akart tanulni, s olyan rest volt, miszerint mindig a legutolsó helyen ült, és mindennap legalább egy órával tovább ott tartotta őt a tanító, mint a többi.

Azt hiszitek, nemde, hogy ő ezért haragudott vagy busult?

Dehogy! Éppen ellenkezőleg.

Akkor egyedül maradt a tanteremben, félretette a könyveket és a kötést, nyujtózodott és ásítózott, s örvendett, hogy itt lehet, s nem kell otthon az anyjánál segíteni a házi munkában.

A tanító és más okos emberek fejüket csóválták, összecsapták kezeiket s mondák:

— Bizony ennek az Arany-Liszkának még szomorú vége lesz; nem is kellene őt ennek nevezni, hanem inkább Koldus-Liszkának, mert ha olyan rest lesz, egyszer mégis csak koldusbotra jut.

Midőn már felnőtt s nem járt többé az iskolába, otthon kellett volna segítenie az anyjának, főzni, mosni, varrni, tisztogatni, de az meg éppen nem volt inyére. A mint

az anyja hátat fordított, Liszka rögtön abba hagyta a munkát, s a padokon, székeken vagy éppen a földön nyújtzkodott és heverészett.

Egy napon így szólt az anya:

— Most jól figyelj arra, a mit mondani fogok: én elmegyek a vásárba, te meg az ajtó elé ülsz a kötéssel. Hanem azt mondom neked, hogy ne lustálkodjál. Harisnyáid tele vannak lyukakkal s nemsokára meztláb kell járnod, mert én nem veszek neked több harisnyát.

— Az anya elment, Liszka kiült az ajtó elé. De a kötés szépen ölében pihent, s ő maga is nemsokára elszundikált, észre sem vette, hogy a czirmos czicza a gombolyaggal játszik.

Minden ember megnézte őt, a ki arra ment, mert nagyon szép volt, és fürtjei úgy csillogtak a nap fényében, mintha tiszta színaranyból lennének. Sokan meg is álltak, s azt mondták:

— Beh kár, hogy ez a szép leány olyan rest!

Egyszerre jött arra egy csinos, derék legény, vörös bársony ujjasban, csillogó ezüst pitykével. Midőn Arany-Liszkat ott ülni látta, kiáltá:

— A mennykőbe, ez ám a leány! Hej, te! ébredj fel egy kicsit, hadd lássam szemed fényét.

Arany-Liszka kedvetlenül dörzsölé szemét, s kérdé:

— Kicsoda vagy tehát, és miért háborgatsz engem?

— Én Vig herczeg vagyok.

— Azt nem hiszem, hiszen nincs korona a fejedben, — mondá Liszka.

— Az ám, kincsem! A koronát így hétköznapi zsebemben hordozom. Itt van ná, csinos kis portéka! — ezzel kivett zsebéből egy papírsomagot, melybe az aranykorona bele volt csavarva, és — egy, kettő, három, — föltette azt Arany-Liszka fejére. — „Mintha csak a te számodra csinálták volna!” — kiáltá jókedvűen nevetve, s tapsolt örömeiben.

— Tudod mit? Te nagyon tetszel nekem. Akarsz-e velem jönni és herczegnőm lenni? Király nem vagyok még, hanem édes anyámnál lakom a királyi palotában.

Arany-Liszka ránézett s kérdé:

— Hát kicsoda a te anyád?

— Te nem ismered őt? — kiáltá Vig herczeg bámulva, — hiszen azt minden ember ismeri. Ő a Munka- királynő.

— Az csunya név, — mondá Arany-Liszka, — bizony te nem kellesz nekem.

— Azt én pedig nagyon sajnálom, — felelé a herczeg busan. — Te tetszel nekem, s ha téged meg nem nyerhetlek, akkor sohasem fogok megnősülni. De tudod-e te, milyen szép minden nálunk? És mindig jó kedvünk van, mert dolgozunk, s én vagyok a legvidámabb valamennyi közt.

— De hát mit dolgoztok mindig?

— Mindenfélét csinálunk: pompás meleg ruhákat, puha ágyakat, jóízű kenyeret, annál nincs jobb az egész világon. No, ne légy bolond s jer oda velem. Senkinek sincs olyan jó dolga, mint nekünk.

— De hát valami nyalánkságokat nem szoktatok készíteni? — kérdé Liszka. — Az a papír, a melybe a korona csavarva volt, csokoládé-szagu.

— Az ám, csokoládét is készítünk; hanem az sok munkába kerül, a míg elkészül.

— Akkor inkább megenném, a míg nem kész.

— Azt te nem érted, hiszen akkor oly keserű, hogy meg sem lehet enni.

— Hát akkor nem enném meg. De nem is akarok herczegnőd lenni, ha mindig dolgoznod kell. Itt van a koronád, nekem nem kell.

Ezzel lustán hátradőlt, lehunyta szemét és tovább aludt. A herczeg pedig szomoruan folytatta utját, mert Arany-Liszka nagyon megtetszett neki.

Midőn ismét anyjához ért a királyi palotába, az csakhamar észrevette fia szomorúságát, s kérdé:

— Mi bajod, édes fiam?

És a herczeg elbeszélé, mennyire megtetszett neki Arany-Liszka, s hogy ő sohasem fog mást nőül venni.

A királynő sokáig gondolkodék, aztán mondá:

— Tudom már, hogyan kell azt a szép, lusta leányt a te számodra megszerezni, csak bizd reám!

Fölkelt, barnára festette kezeit és arczát, szegény vén anyókanak öltözött fel, botot vett kezébe s kivándorolt az országból.

Messze, messze vándorolt, míg egy másik országba ért, hol egy pompás palota állt, fehér márványból építve. Ezen palotában lakott egy király, ki a leglomhább ember volt az egész világon, s ezért elnevezték Lajhár-királynak.

Egésznap zselyeszkében ült, puha párnák közt. Az ételt a szájába kellett rakni s egy inas mindig mellette ült a zseb-kendővel, hogy az orrát megtörölje, ha szüksége lesz reá. Még sohasem lépte át palotája küszöbét, mert sokkal lomhább volt, mint hogy járna, és lovaglásról vagy kocsizásról halálbüntetés alatt tilos volt előtte szólni.

Nagyon jó és szép királynéja volt; hanem az meghalt unalmában, mert ő azt kívánta, hogy neje éppen olyan legyen, mint ő, s ezt nem bírta a szegény királyné kitartani.

Miniszterei, kik azt tettek az országgal, a mit akartak, nagyon ohajtották, hogy a király ismét megnősüljön. De ő micsém akart róla tudni. Mert, — így szólt, — ha nem kap olyan lusta feleséget, a milyen ő maga, akkor nagyon terhére lenne a házasság.

Munka-királynőnek tudomása volt ezen királyról. „Ez lenne éppen Arany-Liszka-nak való férj,“ — gondolá, s megkopogtatta a kaput.

A kapus kijött s kérdé, hogy mit akar?

— A királylyal akarok beszélni.

— Tán elment az eszed, vén anyóka? Hát te azt nem tudod, hogy a király nem beszél senkivel? Most éppen ötödik déli-almát aluszsza.

— Akkor hídd ki legalább a minisztert, hadd mondjam el annak a mondanivalómat.

A miniszternek jelentették az öreg asszony kívánságát, s az kijött, de nagyon roszkedvű volt, mert a fekete kávénál háborgatták.

— Mit akar kend? — kérdé durván.

— Feleséget találtam a király számára, — felelé az öreg anyóka; — én tudok egy leányt, ki még lustább, mint ő maga.

— Ezer mennykő! — kiáltá a miniszter, kezeit összecsapva. — Hát hol van az a csoda-leány?

Az öreg most Arany-Liszkáról kezdett beszélni, és ajánlkozék: ha a király azt nőül

akarja venni, akkor ő elmegy a falujába és elhozza a leányt. De jutalmul valami szolgálatot kért a palotában.

— Jól van, — mondá a miniszter, — ha a lépcsőket akarja sikálni, apró fát csinálni és vizet hordani, — azt a szolgálatot megkaphatja.

Midőn a király felébredt, a miniszter elbeszélte neki, a mit az öreg asszonytól Arany-Liszkáról hallott. A király lehunyta szemét, s ez annyit jelentett: „Jól van, én nem bánom!“ Mert ő csak igen ünnepeyes alkalmakkor szokott beszélni.

Az öreg asszony tehát utnak indult ama falu felé, hol Arany-Liszka lakott. Ott éppen a szénagyűjtés ideje volt, s valamennyien szorgalmasan dolgoztak. Csak Arany-Liszka feküdt ott az út mellett az árnyékban és aludt. Feje fölött a szellő hajtogatta a fekete málna indáit, teli édes, érett málnával. Midőn a vén anyóka őt ott feküdni látta, ki egyedül aludt, a többiek dolgoztak, gondolá: „Ez bizonyára Arany-Liszka.“

Egy inda megcsiklandá homlokát, mire fölébredt s mondá:

— Ejnye, be szomjazom, báresak volna fekete málnám!

— Hiszen csak a kezedet kell érte ki-nyujtanod, — mondá az öreg asszony.

— Biz én nem fárasztom magam anyyira! — felelé Arany-Liszka és nagyot nyujtózott.

— Neked itt nagyon jó dolgod van, a mint látszik, kis babám, — szólt az öreg nyájasan.

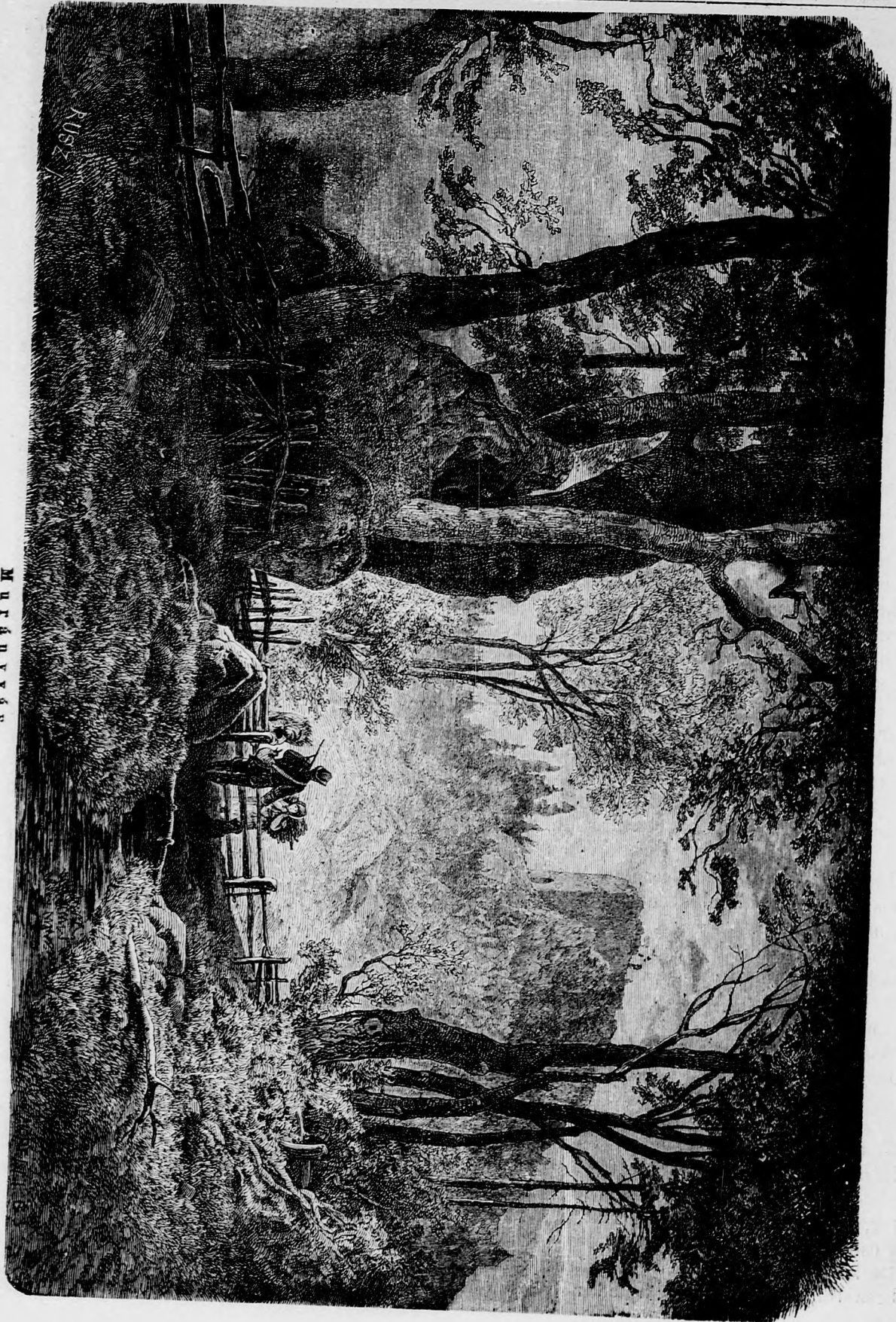
— Nekem lenne jó dolgom? — felelé Liszka, — dehogy; én szegény leány vagyok és egésznap kinlódom. Báresak gazdag lennék, akkor bizony az ujjamat sem mozditanám.

A királynő az utra mutatott, hová egy zacskót, tele arannyal, letett vala.

— Nézd, édes leányom; vedd föl azt a zacskót, akkor gazdag léssz s nem kell többé dolgoznod.

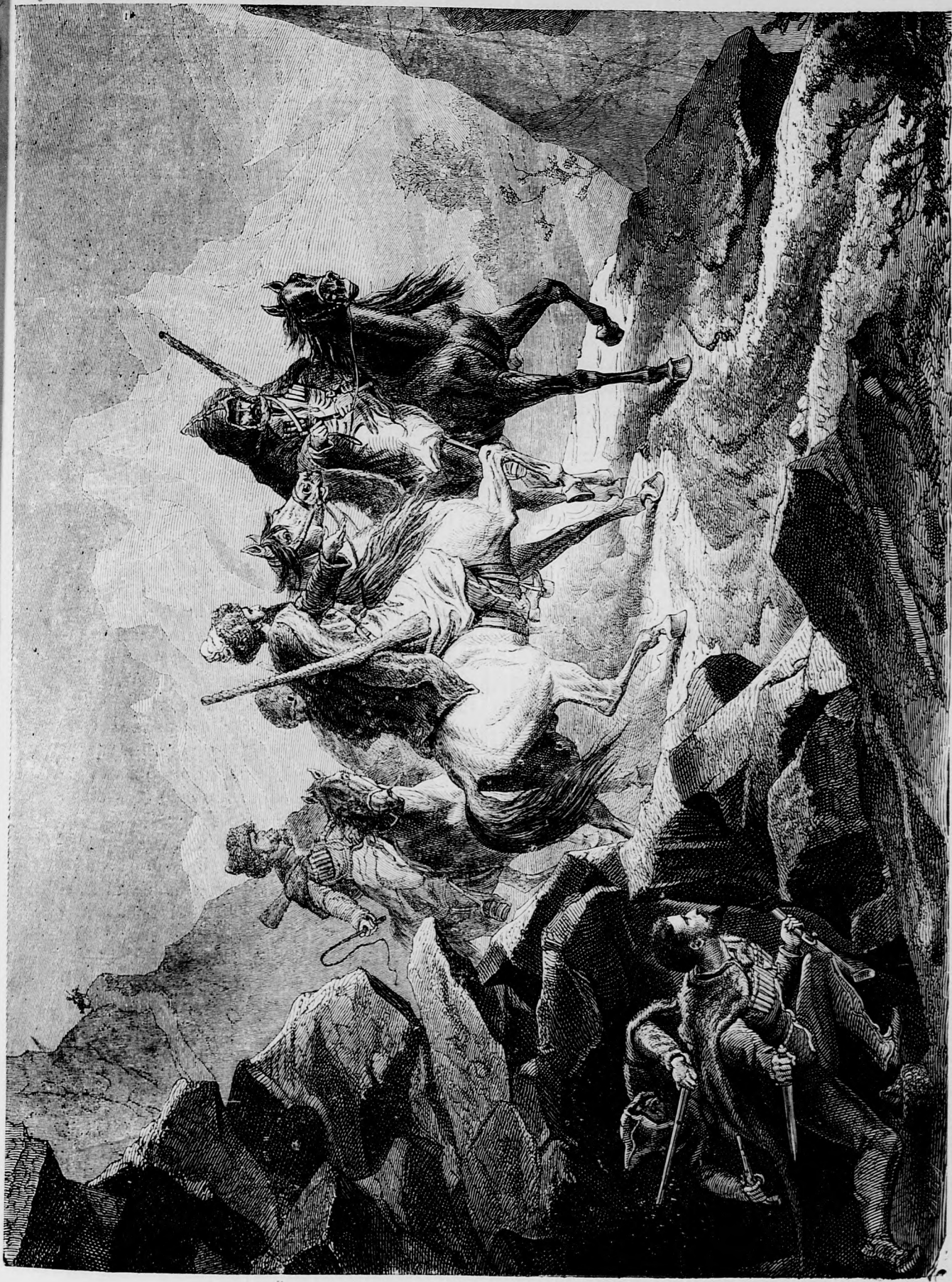
— Hiszen akkor föl kellene kelnem! Az nagyon fárasztó dolog, — felelé Liszka, s fekeve maradt.

Ez az igazi! — gondolá az öreg asszony, s elbeszélte Arany-Liszkának, hogy királyné lehet, ha akarja. Akkor aztán sohasem kell

М И Т А Н Ъ В А Н .

RUSZ

Cserkeszekre leskelődő kozákok.

dolgoznia, a legfinomabb étkekkel fog élni, a legszebb ruhában fog járni. S mindent oly csábító színben festett le előtte, hogy Liszka végre kedvet kapott s beleegyezett.

— Hanem hamar hozass kocsit, — mondá, — mert én nem mozdulok innen.

A királynő elment a faluba, fölkereste a legszebb fogatot s odahajtatott Liszkához, kit a kocsiba emeltek, s az egész falu öszszegyült, hogy őt elutazni lássa. Az iskolas gyermekek ujjongtak, a levegőbe dobálták kalapjaikat, fejökre álltak s cigánykereket vágtak örömben, mert azt hitték, hogy Liszka most már az egész országban eltörölteti az iskolákat, megszűnik minden tanulás, juhé! az lesz ám a gyöngy-élet! az öregek pedig fejöket csóválták s nem tudták felfogni, hogyan jutott az a lusta leány oly nagy szerencséhez?

(Vége köv.)

Murányvár.

(Képpel.)

Festői, regényes tájra vezetjük kedves olvasóinkat, ha — a mint hiszszük — szívesen csatlakoznak hozzánk egy rövid kirándulásra.

Sziklás erdő közepében találjuk magunkat, hol a bérezi csermely mohos kövek között tör utat magának s a magas fák méltóságosan emelik sudaraikat az ég felé. A kilátás, melyet e büszke faóriások engednek, homályos körvonalu fenyvesre esik, mely egy meredek bérez oldalát borítja. A bérez sziklatetőjén időrongálta várrom sötétlik, mintha busan gondolna vissza az egykori, rég letűnt szép napokra, mikor tágas csarnokaiban vig élet lakott, s mikor kemény bástyái merészen néztek szembe az ostrom-ágyukkal.

Ez omladozó rom az egykor híres Murányvár, nevét és multját bizonyára ismeritek a történelemből. Tudjátok, mint védte Rákóczy György hive, Szécsy Mária 1645-ben III. Ferdinánd ostromló hada ellen; azt is tudjátok, mint végződött ez ostrom vig lakadalommal, miután Wesselényi Ferencz, az ostromló sereg vezére, követ gyanánt menván a várba, meghódította a vár aszszonyát.

Több, mint kétszáz éve annak. Az akkor büszke vár ma nem egyéb elhagyatott,

pusztuló omladéknál, s a pór, ki föl-föltekint a szédítő magasba, talán mesének tartja már, mit nagyapától hallott az itt lefolyt eseményekről.

Az emberek műve mulandó, de a természet mindig szépnek, mindig fiatalnak marad, s e költői varázsszal átszőtt vidék is, mely fölött a szép asszony s a lovagias vezér árnyai lebegnek, mindig gyönyörködtetni és lelkesíteni fogja a természet kedvelőit.

A cserkeszek.

(Képpel.)

A Kaukázus hegységet egy délczeg, szabadságszerető, hős nép lakja: a cserkeszek. Ez a maroknyi nép, melyet a hagyomány és sejtelem rokonnak mond a magyarral, hosszú, hosszú évek során át elkese redett véres harczot folytatott a nála kétszázszorta nagyobb orosz birodalommal, küzdve függetlenségeért, szabadságaért. Sok, sok ezer orosz harczos veszté életét az égbe nyúló sziklabérczek zugai közt, míg e talpalatnyi föld egy részét sikerült elfoglalni a tulnyomó hatalomnak, de csak ideig-óráig, mert a csüggedni nem tudó bátor hegylakók rövid idő mulva rendesen újra kiűzték vagy megsemmisítették a betolakodott sisakos vendégeket.

Végre az oroszok arra a gondolatra jöttek, hogy jó lenne talán a cserkeszek ellen a százezernyi hadseregeken kívül még oly csapatokat is küldeni a melyek tökéletesen értik a cserkeszek nyelvét, harczmodorát s ismerik a tájat. És találtak is ilyen eszközre. A Fekete-tenger melléki kozákok, e vakmerő, biztos lövő és hegymászó s még hozzá ostoba emberek, ezek lettek kiszemelve arra, hogy a cserkeszek szabadságának elnyomására segédkezet nyujtsanak, hogy árulóivá legyenek szomszédaiknak, pénzért és a kancsukatól való féltőkben. S hogy az eddig szabad hegyvidék legnagyobb részét sikerült a czár uralma alá hajtani, abban nagy részök van e kozákoknak.

Ezek kitünő löfegyverekkel voltak ellátva, s csapatjaikba csak oly embert vettek föl, a ki jeles lövő hírében állott. Tökéletesen úgy voltak öltözve, mint a

cserkeszek, nehogy ezek megismerhessék. Ketten-hárman jártak együtt, csak nagyon ritkán legfölebb hatan. Meglapultak minden kőszirt, minden bokor mögött, mint a kígyó csuszta a cserjéken keresztül, hogy orozva lelőjék a cserkeszt, a ki elég szerencsétlen volt hozzájuk lőtávolságba jutni. Plasztuninoknak, hason-csuszóknak, földön fekvőknek neveztettek, mert macska-módra hason szottak kuszui áldozatuk közelébe. Vadállatok voltak, nem emberek; leölt ellenségeiknek rendesen levágták a fejét vagy jobb kezét, s füleit diadaljel gyanánt viselték mellükön.

Képünk cserkeszekre leselkedő két ily plastunit mutat, a mint rejtekökben ádáz tekintettel lesik a gyanutalan közelgő lovasokat. A cserkeszek puskái börtokban függnek vállaikon, mert azok nem is sejtik a fenyegető veszélyt, csak tüzes paripáik nyugtalankodnak s hegyezik füleiket, mintha figyelmeztetni akarnák gazdáikat, hogy a sziklák mögött halál lappang... Vajha e figyelmeztetés folytán sikerülne kikerülniök a paripák által már megsejtett veszélyt.

Tanév végén.

Pihenni száll a nap is, ha ragyogott,
S az éj csöndbe burkolja a világot,
S jön az álom, a halálnak testvére,
Hogy nyugalmat hintsen a föld keblére.

Pályatársak! bevégeztük munkánkat,
S most zengjen is szivünkben a háladat,
Mert őszintén s szivből merjük mondani:
Édes hazánk! hű fiaid vagyunk mi!

Buzgalommal végeztük be kötelmünk,
És dicsőn, mert velünk volt az Istenünk,
Oh! a mit az ő nevében kezdtünk el,
Azt mi be is végeztük ám sikerrel.

Munka után édes csak a nyugalom,
És a győzelem után a vigalom,
Milyen édes keblünkben az éreztet:
Hogy mi híven betöltök kötelmünket.

Vigadatok kedvesitek körében,
Örvendjete boldogan és édesen,
Ugyis nemsokára üt az az óra,
Mely összehív újra találkozóra.

S aztán újra folytatjuk a munkánkat,
Mely minékünk s a hazának dicsfényt ad,
... De addig is, társaim, örvendjete,
Győztünk! és most Isten legyen veletek!

A henye diák.

Látod, barát! sokszor mondtam,
Ne vedd meg azt a könyvet,
Forgasd, forgasd szorgalmasan,
S lesz ám benne köszönet.

No most már beláthatod, hogy
Igazam volt akkoron,
Midőn tette buzditálak
És kértelek, barátom.

Ha szorgalmas lettél volna,
Nem is buktál volna meg,
Hja, mostan már nincs más hátra,
Mint... vedd elő a könyvet!

Mig mi vigan mulatozunk,
Addig fáradozzál hát;
Igy jár ám, ki nem érti meg
S feledi hivatását!

K. K. László.

A hajótörés után.

Bontekoe kapitány kalandjaiból

Irta: Körösy László.

A „Neuhorn“ nevű holland hajó, mely 1100 tonnára volt építve és 200 emberből álló védelem alatt állott, sok, sok év előtt november 28-án hagyta el a kikötőt.

A horgonyokat felvonták, és néhány ágyulövés után a hajó Jáva felé indult. A matrózok és katonák arcán nyugalom honolt, vigan társalogtak, pedig hát ki tudja, hogy megérkeznek-e a messze Jávába.

A hajó egyik részén négy férfi állott. Mind a négynek különböző, de a többiek viseleténél magasabb rangra mutató ruhája volt.

— Kapitány ur, — kezdé Roll kereskedő, — ha Jávában leszünk, ugy majd értesülünk arról, hogy mikép állunk Molukkóval. Ha Jávát és Batáviát olyan dicsőségesen megtarthattuk, ugy megtartjuk Molukkót is.

Bontekoe Vilmos Isbrand kapitány röviden válaszolá:

— Ne törődjünk most, Roll ur, Molukóval; e pillanatban elég a mi bajunk is. Nézzünk inkább csak előre. Hátha majd egyszer csak felbukkan a sík tengeren a mi halálos ellenségünk, a portugall? — vagy azok a rabló népek, a kalózkodók? Azután még a bennszülöttektől is kell ám tartanunk.

A másik két tengerésztiszt osztotta a kapitány aggályát.

Most kedvező szél támadt, és ők nyilsebességgel haladtak a tenger sima tükrén.

Mennyi veszély nehezült ez időben a szegény hollandok fejére! Mindenfelé ellenség, — azért hajójukat 32 ágyuval szerelték föl. A másik baj az volt, hogy nem bírtak olyan térképekkel, melyek az utazást fölötté megkönnyítették volna.

A „Neuhorn“ rövid idő múlva szerencsésen megérkezett a Jó-remény fokához. Innét Madagaskarba tartott, hogy kevés üdülést nyerjenek az utazók. A betegeket rögtön ápolás alá vették, kik rövid idő múlva fel is lábadtak. E sziget olyan volt, mint a paradicsom. Az az éltető lég, a virágok és fák ritka, elragadó szépsége, a pompás tollazatu különféle papagályok, az izletesebbnél izletesebb étkek, a tekenősbékák egész sorozata, — ezek mind csodálatos bőségben fordultak elő a szigeten.

De sokáig itt sem időzhettek. A szél újra ölébe vette a „Neuhorn“-t, és kedvező szél mellett megérkeztek Mária szigetére. Itt egy természetes öbölben horgonyt vetettek és a sziget meglátogatására indultak.

A bennlakók nagyon jámbor emberek voltak, — de vallásuk már valóban nevetséges volt. Házaik előtt karókra ökör-koponyákat tűztek föl és azok mellett hajlongtak, mély tisztelet és áhitat kifejezésével arcukon.

Mások ismét tüzet raktak és a roppant lángok között meztelen testtel rohantak át. Némelyek megégették magukat, mások nem, de voltak olyanok is, kik a lángtengerben összeroskadtak és ott hamvadtak el. És ezt ők szent halálnak tartották.

A bennszülöttek éppen évtizedes ünnepélyeket ülték.

De a vendégek mégis úgy tettek, mintha

tisztelnék vallásukat, mert azon esetben, ha kinevetik őket, nagy baj érhetne volna az utazókat.

Ezen a szigeten egy hétig időztek. Bejárták szép virányait, és mindenütt megcsodálták a nagy természetet. Ekkor a szél új fordulatot vett, és ők egyenesen Batávia felé tartottak. A hajón általános derűtség uralkodott, és ők vígan haladtak a cél felé.

Február 19-én vidám napra ébredtek.

A sík tengeren ünnepélyes csend uralgott. A tengerészek és a vendégek vígan költötték el reggelijöket. Ezen a napon a hajó pinczérje, lámpával a kezében, a létrán a hajó belsejébe ereszkedett, hogy a másnapra való szeszt felhozza a legénység számára. Midőn leért, letette lámpáját, hogy könnyebben végezhesse munkáját. — De ekkor a lámpa felfordult és az olaj mint hosszú tüzkipyó nyult messze végig a padlón.

A pinczér kétségbeesésében nem tudta, hogy mitevő legyen. Először a tüzre rohant és levetett ruhájával akarta azt elfojtani. De kabátja is lángra lobbant. Most hirtelen felrohant a kapitányhoz és holt-halványan, akadozó hangon mondá neki, hogy senki se hallja:

— Kapitány ur! a hajó belsejében — tüz van! . . .

A kapitány nem veszté el lélekjelenlétét és megparancsolá neki, hogy ne szóljon senkinek se, nehogy rémület fogja el a hajó népét.

Bontekoe kapitány leereszkedett a lépcsőn.

Ekkor már a rumos hordók égtek . . .

— Legények, most gyorsan munkára! — kiáltá, midőn a hajó fődéltetére visszasietett.

Az utasok kétségbeesetten futkostak ide-oda a főlzinén.

Most megkezdték az oltást, a mi abból állott, hogy a hajó belsejébe vizet bocsátottak. De ez mitsem segített.

— Az olajos hordók is égnek! — kiálták fel a tengerészek.

Az utasok nem is tudták, hogy mit mivelnek e borzasztó pillanatokban.

A kapitány maga is a tüz elfojtására sietett.

Néhány percz mulva diadalmasan kiáltottak fel az oltók:

— A tűz el van oltva!

De most a köszénhalmaz kezdett égni.

A hajón leirhatatlan zavar támadt.

— Gyorsan a tengerbe a löporos hordókkal! — harsogá a kapitány, — azután oldjátok le a mentő csónakokat.

Szavainak engedelmeskedtek. Valami husz löporos hordót sikerült a tengerbe dobni.

De a többi! . . .

A csónak lebecsáztatott. Az utasok kétségbeesetten rontottak bele. E roppant tolakodás közben néhányan a tengerbe zuhantak.

A megtelt csónak elsuhant a vizen.

A legénység, miután látta a veszedelmet, megfélemedezett a többi utasokról — és a másik csónakot is leoldá.

— Ne bántsátok! — kiáltá a kapitány, ha vesznünk kell, haljunk meg együtt! Itt ne hagyjátok az utasokat, tengerészek! . . .

Ekkor új erővel hozzáfogtak az oltáshoz. De a köszénkamra vasfalazatai már áttüzesedtek.

És mellette volt a löporos kamra.

— Végünk van! . . . Ez a rémkiáltás hangzott a hajó fődélzetén.

— Kapitány ur, még elkerülhetjük a halált! Meneküljünk! — kiáltották a katonák és a matrózok, a csónakba nyomulva.

Bontekoe szilárdan helyben maradt.

— Ne mozduljatok! A veszély pillanatában legyünk férfiak! — dörgé reájok, de hasztalan.

A csónak, a kétségbeeset férfiak megfeszített erejével, villámgyorsan haladt a másik után. És most még a hajón az utasok és katonák háromnegyedrészre hátramaradt.

Sokan az árboczra borultak és imádkoztak.

— Uram, ne hagyj el minket! — rebegették a szegények.

Csupán a kapitányt nem hagyta el lélekjelenléte. Szüntelen parancsait osztogatta:

— Feszítsétek ki a vitorlákot! Utol kell érniük az árulókat!

De alig mondá ki e szavait, a hajó belsőjében tüzet fogott a löpor, és a „Neu-

horn“ ezer meg ezer darabokra tépetve, a légből röpült.

A kapitány elveszté eszméletét, — de midőn a tenger vizébe zuhant, magához tért és uszni kezdett. Egy mellette lengő gerendára gyorsan fölkapaszkodva, Bontekoe a „Neuhorn“-ra tekintett.

A hajóból csak foszlányokat látott.

Ő maga is csak Isten csodájából menekült meg. Fején két sebből vérezett, háta pedig össze volt ronsolva. Most hálát adott Istennek, hogy megtartotta életét.

E rémitő szerencsétlenség áldozata száz-tizenhét emberélet volt.

A kapitány csak egyetlenegy matrózt látott egy tört gerendán.

— Knipise, tarts felém! — kiáltá feléje a kapitány.

A matróz feléje tartott, és most egyesültek az árboczdarabon.

A menekültek rémülten nézték a távolból a „Neuhorn“ vesztét. Midőn pedig látták, hogy a tenger sima tükrén két ember uszik, oda tartottak a csónakokkal, és legnagyobb örömükre fölismerték kapitányukat.

Bontekoe a csónakban elveszté eszméletét.

Midőn magához tért, halkán kérdé:

— Hányan menekültek meg?

— Hetvenen, kapitány ur, — válaszolá egy matróz.

— Van-e élelmi szeretek?

— Nyolcz font kétszersültünk van.

— Csak ennyi, és vizetek?

— Egy csepp sincsen.

Most a vérvesztéstől egészen elgyöngült kapitánynak kétszersültet adtak, és vérző sebeire megnedvesített kétszersültet raktak.

Bontekoe halálos beteg lőn. Mindenki feszült figyelemmel várta a döntő perczet, melyben a kapitány életével sorsuk jobbra, vesztével balra fordulhat.

Másnap reggelre jobban lett.

Ekkor megkérték, hogy vegye át a két hajó vezetését. De sem iránytű, sem vitorla nem volt azokon.

Bontekoe halkán azt mondá, hogy vesék le fehérenmüjüket, és füzzenek össze abból egy vitorlát. A tengerészek csak-

ugyan úgy cselekedtek, és rövid idő múlva felhúzták a hevenyészett vitorlát.

Igy haladtak két napig. A rekkenő hőségben borzasztó kinokat állottak ki a szegény hajótörtek.

Szerencsésükre egy nap múlva esözött és ekkor két tonna vizet gyűjtöttek össze.

Ivóeszköz hiányában egy matróz le vágta cipője hegyét, és abból ittak.

Néhány nap múlva a legnagyobb nyomor állott be. A kétszersült végére járt, a víz elfogyott, és most már a végsőre készültek.

Hasztalan vigasztalá őket Bontekoe kapitány.

E szomorú pillanatban egy sereg tengeri galamb bocsátkozott a csolnakra. Mindenki két kézzel kapott feljűk.

A galambok husát nyersen ették meg. De azután megint új nyomor állott be, és csak néhány röpülő halat foghattak.

A kínzó szomjuság miatt sokan a tenger vizét merték inni, és borzasztó fájdalmakat állottak ki.

Ekkor a kisebbik csolnakban levők így szólottak a kapitányhoz:

— Kapitány ur, engedje meg, hogy egyesüljünk.

— Akkor elveszünk, mert csolnakunk a nélkül is túl van terhelve, s a legkisebb szélvészre elnyeli a tenger.

— Ugy legalább együtt veszünk!

A kapitánynak meg kellett engedni kívánalmukat.

Rövid idő múlva az elhagyott csolnak eltűnt a tengeren.

A szerencsétlen hajótörést szenvedtek már tíz napig voltak kitéve az egyenlítőközi égető forróságnak. És sem vizök, sem táplálékuk nem volt már.

— Kapitány ur, elveszünk! — mondák kétségbeesve a szegények.

— Tűrjünk még!

— Nem bírjuk ki tovább! A végsőhöz kell folyamodnunk. Valakinek föl kell áldoznia magát, hogy az egy élet árán a mi életünk megmentessék!

És már rá is tették kezüket az egyik ifjura, és a kapitány csak hosszú beszéd után bírta őket eltéríteni a vérengző gyilkosságtól.

Ekkor már a bőrök és cipők szolgálta tápul.

— Még három napig várunk, azután sorsot vetünk. A kít a sors ér, annak meg kell halnia, hogy megmentesen minket.

Igy beszéltek, és Bontekoe — beleegyezett.

Sokan már a fát rágták, ólomgolyót tartottak szájukban és dühöngtek ki-mondhatlan kínjukban. Két szomorú nap múlva eső esett. Mohón gyűjtötték a vizet.

Harmadik nap reggelén a kormányos így kiáltott fel:

— Hála Istennek! Föld! föld! . . .

Valóban földet láttak. A szegény kétségbeesettekbe új élet kezdett szállani, s megfeszített evezés után partot értek. Gyorsan a lakatlan szigetre rohantak, melyen pompás pálmafák díszlettek. A kókusz-dióból mindenki lecsillapíthatta éhét és hűsítő nedvéből szomját, mert forrásra nem akadtak. Azután csolnakukat megtöltötték dióval, és este már újra a tengeren voltak.

Másnap reggel új szigetre értek. Itt már forrást is találtak, és csolnakjukat a partra vonták.

A forrás egy kis folyamba szakadt, melynek partján különféle tápláló bogyókat találtak. Sőt még dohányra is bukkantak.

A szegény hollandiak rögtön szívószerket készítettek, melyeket a kemény mag-tartókból könnyen összetákolhattak. Azután vigan egymás mellé feküdtek és dohányozni kezdének.

Az egyik matróznak meghagyták, hogy vigyázzon a csolnakra, nehogy valami hullám elragadja.

De a szegény hollandiak azután sorban megbetegedtek. Meglehet, hogy a hosszas nélkülözések után túlmértékben élvezték a dohányt, vagy tán az étkekből vettek magukhoz a mértéken túl, de mindnyájukat kínos fájdalom fogta el.

Ekkor az őrizetre hagyott matróz e szavakkal rohant nyugvó társaihoz:

— Kapitány ur! a bennszülöttek fegyveresen közelegnek.

A hollandok rögtön elfeledték fájdalmukat és gyorsan felpattantak. Alig láthatták el magukat védelmi szerekkel. A bennszülöttek már előttük állottak.

A hajótörteknek csak két bárdjuk és

egy rozsdás kardjuk volt. Tehát csak furkós faágakkal oltalmazhatták magukat, de azért hősieen harcztak. A kapitány, karddal kezében, ugy küzdött, mint egy oroslán.

A vadak egyszerre csak felordítottak, azután bösz futásnak eredtek.

A hollandiak kimerülten mentek vissza tanyájokra és az éjet betegen, aggály közt virrasztották át.

Kora-reggel három bennszülött tartott feléjük a közeli erdőből. Bontekoe három matrózt küldött hozzájuk, hogy kérdezzék meg, vagyis tudják meg tőlük, hogy mit akarnak?

Ezek pedig barátságos szándékkal jöttek, mert tápszereket — különféle halakat és vadakat — hoztak a hollandiaknak.

A hollandiak most dúsan ellátták magukat, és Batávia felé akartak menni.

Még pálmabort is kaptak cserébe, és pedig elég böven, holmi csecse-bece tárgyakért.

Azután négy hollandi elment a vadak tanyájára, hogy onnét még egy kevés élelmiszert hozzanak. De a négy hollandi nem jött vissza.

Társaik már aggódni kezdenek.

Ekkor az erdőből a vadak roppant nagy serege tört elő. Valamennyien törökkel voltak fegyverkezve.

— Gyorsan a csolnakba élelmünkkel! — parancsolá Bontekoe, és a hollandok szavai szerint cselekedtek.

De alig értek a hajóba, a vadak már nyomukban voltak.

— Vigyázzunk, mert töreik meg vannak mérgezve! — kiáltották a hollandok, és vitézül védelmezték magukat.

A harc rövid volt. A hollandok részéről tizenketten sebesültek meg, kik rövid perczek múlva meg is haltak.

A hollandok szomoruan hagyták el a szigetet, hol tizenhat társat vesztek. De a kapitány vigasztalá őket, s ők újra előre haladtak a kitüzött czél felé — Batáviába.

A sík tengeren itt-ott újra szigetekre találtak, melyekről dúsan ellátták magukat kókuszdióval, vízzel és egyéb élelmiszerral.

Huzamosabb idő múlva Sumatra déli pontján kötöttek ki. Midőn partra szálltak, Bontekoe kapitány a hegyfokra lépett, hogy

onnét tájékozassa magát. A messze távolban már fölismerte azon bérceket, melyek közelében oly sokszor hajózott Jávába.

Azután újra hajójukba szálltak és tova sikamlottak a tenger sima tükrén.

Ekkor a csolnakban levők közt elégedetlenség kezdett uralkodni.

— Kapitány ur! — mondták néhányan, — meddig fog még tartani szenvedésünk? Az Istenért! vezessen már egyszer biztos révbe.

— Csak kitartás! — biztatá őket Bontekoe, — nemsokára el fogjuk érni a kikötőt.

És igaza is volt.

Másnap már a kikötő előtt álltak.

A kikötőben egy, huszonhárom hajóból álló flotta volt összpontosítva. A barátságos honfitársak örömmel fogadták a sokat szenvedett hajótörteket.

— Üdv, erőt! — riadozá a legénység.

Bontekoe viszonzta:

— Üdv, erőt, honfitársak! Hálákat adhatunk Istennek, hogy újra látni engedé kedves honfiainkat.

Ekkor elbeszélte a szomorú történetet.

A hollandok részvétellel hallgatták, azután új ruházatot adtak rendelkezésükre.

Bontekoe, ki nagyon híres tengerész volt, nemsokára új hajót kapott, melylyel visszautazott társaival Hollandiába. És azután otthon, családjá körében elbeszélte veszélyes kalandjait.

Bontekoe kapitányt az Isten még hosszú élettel áldotta meg, és ő megint a tengerre ment, a hol élt, szenvedett és azután ott is halt meg.

Előleges jelentés és felhívás. E lapban említve volt, hogy „A kalászszedő öreg asszony fia” cz. kalandos elbeszélésemet közelébb be-e-jeztem, de az csak azon esetben fog megjelenni, ha előre is több előfizető jelentkezik a „Kis Vas. Ujs.” részéről. Több mélyen tisztelt kedves olvasóm és régi előfizetőn ez iránt hozzám intézett becses tudakozására előlegesen is kijelentem, hogy nevezett munkám mindenestre meg fog je'enni, annyival inkább, mert remélem, hogy a „Kis Vasárnap Ujság”-nak mind régi, mind új előfizetői jó ismerősként fogják üdvözölni könyve-skémet s pártolásukkal mielőbb felkeresnek, azért tehát, „A kalászszedő öreg asszony fia” cz. munkámra előfizetést nyitok 60 krjával, s a kik ezt beküldik: Budapest, (Sándor-utca 20.

